

Mitä tarkoittaa ”parhaat käyttökoirat”?

Vuoden 2002 vuosikokouksen hyväksymä ohjenuora jalostuskoirien valintaan on ”parhaiden käyttökoirien joukosta rotunsa tyypillisimmät edustajat”. Tämä tarkoittaa, että ensisijaisesti valitaan hyviä käyttökoiria, joiden joukosta sitten suositaan rodunomaisimpia yksilöitä. Koska spinone on käyttökoira, rakenteesta puhuttaessa koiran kauneus tarkoittaa myös sen toiminnallisuutta. Jos siis koira toimii niin, että sitä voidaan kuvata sanalla ”hyvä”, se tarkoittaa myös, että koiran rakenne on mahdollisimman hyvin käyttöön sopeva – tai ainakin mahdollistaa koiran käytön.

Valintamme suosia jalostuskoirien valinnassa parhaiden käyttökoirien joukosta rotunsa tyypillisimpiä edustajia juontaa juurensa siitä, että koiran toiminta on tärkeämpää kuin ulkomuoto: rodun käyttötapa luo sen ulkomuodollisen tyyppin. Tunnettu kynologi Giulio Colombo kirjoitti jo vuosia sitten, että metsästyskoira ei ole bracco, spinone tai setteri vain siksi, että se on sellaiseksi rekisteröity, vaan koiralta täytyy kiistattomasti löytyä myös rodulle tyypilliset metsästysominaisuudet ja -tyyli. Tämä asettaa väistämättä kyseenalaiseksi spinonet, joiden kasvatuksen motiivina on ollut jokin muu kuin metsästys. Muihin tarkoituksiin valitulla spinonella voi olla oikeanlainen kallon harjanne, nahka paksu kuin härällä ja karkea turkki...mutta jos koira ei metsästä, se ei ole oikea spinone!

Lopetan nyt johdantoni – jota kuitenkin pidin välttämättömänä – ja siirryn varsinaiseen aiheeseen, joka on minulle tämän vuoden vuosikokousta varten annettu: Mitä tarkoittaa ”parhaat käyttökoirat”? Hyvä käyttökoira on koira, joka hakee, löytää ja saa seisontaan mahdollisimman suuren määrän riistaa siten, että se on optimaalisesti ammuttavissa, ja tekee kaiken tämän rodulle tyypillisellä tavalla. Spinonemme on erinomainen metsästyskoira, jonka tulisi toimia parhaalla mahdollisella tavalla varmistaakseen paikkansa kana-koirametsästystä harrastavien keskuudessa.

Jahtikaverimme tapa metsästää on monien muiden koirarotujen tavoin muuttunut vuosien saatossa merkittävästi. Tänä päivänä parhaat spinonemme ovat täynnä intoa olevia koiria, joiden haku on laajaa ja dynaamista. Koska ympäristö ja metsästystavat ovat riistan vähentymisen vuoksi muuttuneet, oli rodun jalostuksessa tehtävissä vain yksi johtopäätös: joko spinonekasvatuksen oli muutettava suuntaa tai rotu olisi mahdollisesti hävinnyt metsästyksen sopimattomana *. Tämän vuoksi jalostukseen tulee valita tietyn tyyppisiä koiria – koiria, joita me pidämme ”hyvinä käyttökoirina”. Hyviksi käyttökoiriksi on luonnollisesti laskettava myös ne koirat, jotka toimivat hyvin perinteisemmässäkin metsästyksessä ja erikoisolosuhteissa, kuten raskaissa suomaastoissa, sillä tämä on yksi spinonen tärkeistä lisäarvoista.

* Spinonea käytettiin aikaisemmin enemmän raskaissa suo- ja suistomaastoissa, minkä vuoksi koirat olivat hitaampia, kookkaampia ja luustoltaan raskaampia. Nykymetsästyksessä pienikokoisempi ja nopeampi koira on käytännöllisempi. Suom.huom.

Aiheeseen palataksemme ”hyvä käyttökoiira” on siis koiira, joka pystyy metsästämään oikeaa riistaa vaikeissakin olosuhteissa. Riistaeläimet, olivatpa kyseessä sitten paikka- tai muuttolinnut, eivät edellytä koiralta turhaa hienostelua ulkonäön suhteen, vaan ne karsivat koiria ankarasti niiden todellisten ominaisuuksien perusteella. Spinonelle tyypillinen liikkumistapa on ravi, mikä erottaa spinonen ja bracco italianon muista seisojista. Ei kuitenkaan haittaa, vaikka riistaintoinen spinone vaihtaisikin haussa jatkuvasti laukalle, sillä askellaji on vain yksi osa rodulle tyypillisestä metsästystavasta: pitkä lähestyminen, riistan ohjaus, seisonta ja riistatyön päättäminen kertovat kyllä varmasti, onko kyseinen yksilö spinone. Kokenut asiantuntija näkee spinonen ominaisuudet lyhyestäkin pätkästä ravia. Sen sijaan koiira, joka ainoastaan ravaa, mutta joka riistaa kohdatessaan pysähtyy niille sijoilleen seisomaan tai lähestyy riistaa nykäyksittäin, on vähemmän tyypillinen kuin spinone, joka hakee pääosin laukalla, mutta joka tekee riistatyöt mallikkaasti.

Monipuolisena metsästyskoirarotuna spinonen tulisi pystyä mukauttamaan hakunsa kaikenlaisten maastojen ja ympäristöolosuhteiden mukaan. Spinonen haku on harkitsevaa, ja koiira käy kaukanakin tarkistamassa riistalle suotuisia alueita. Tällöin koiira riistaa kohdatessaan seisoo sen ja odottaa, että metsästäjä tulee päättämään riistatyön. Spinonen kestävyuden vuoksi metsästäjät kutsuivat sitä ennen ”sardinialaiseksi koiraksi”, mikä oli hieno tunnustus rodulle. Se kuitenkin edellytti, että jalostukseen valittiin johdonmukaisesti koiria, jotka tuottivat väsymättömiä ja kestäviä jälkeläisiä. Koiran kestävyys on suoraan suhteessa koiran riistaintoon, joka on metsästyskoiran todellinen moottori. Valitettavasti tämä on vielä joillekin italialaisille seisojille ongelma, ja näen joskus kokeissani koiria, joita ei metsästys kiinnosta. Tilanne on ehdottomasti parantunut siitä mitä se oli, mutta koko rodun parhaaksi tähän asiaan on kaikkien kiinnitettävä jatkossakin erityistä huomiota.

Rotumme ei ole onneksi jakautunut metsästys- ja koekoiriin, vaikkakin pieni osa spinoneharrastajista suhtautuu vieläkin kokeisiin epäilevästi. Haluaisin muistuttaa heitä siitä, että on vahinko olla käyttämättä jalostuksessa kokeissa kunnostautuneita yksilöitä, sillä käyttökokeiden ainoa tarkoitus on osoittaa juuri ne yksilöt, joita jalostuksessa tulisi käyttää. Toivottavasti tämä este on ylitettävissä, sillä etenkin spinonen kaltaisessa pienessä rodussa tällä tavalla voidaan tuottaa kohtuullisen lyhyessä ajassa parempia käyttökoiria. Olisikin toivottavaa, että lähitulevaisuudessa voisimme perustaa katselmuksen pelkästään luonnonriistalla niille koirille, joilla ei ole virallisen kokeen edellyttämää koulutustasoa. Esimerkiksi Hubertuksen¹ tapainen koe tarjoaa jäsenillemme mahdollisuuden tavata toisiaan, mutta se on myös hyvä tilaisuus arvioida jalostuskoiran luontaisia ominaisuuksia istutetuilla viiriäisillä. Yhteenvetona todettakoon, että ei ole sattumaa, että hyvää käyttökoiraa määrittellessäni olen toistanut usein sanaa ”metsästys”. Haluamme, että spinonemme on tulevinakin vuosina todellista riistaa metsästävä koiira.

Mario Di Pinto on arvostettu ylituomari ja Club Italiano Spinonin varapuheenjohtaja. Hänen suvussa on aina metsästetty spinonen kanssa, ja hän jatkaa tätä perinnettä. Mario Di Pinto on aloittanut spinonekasvatuksen vuonna 1985. Hän kasvattaa koiria pääasiassa omiin tarpeisiinsa ja ainoastaan metsästäjille.

¹ Hubertuksessa arvostellaan koirakon metsästys-suoritusta. Koiran suorituksen painoarvo on noin 40-80%, ja kokeessa painotetaan paljon esim. ohjaan turvallista aseenkäsittelyä. Hubertuksen tuloksia ei sen vuoksi voi suoraan verrata KAER-kokeiden tuloksiin ilman tarkempaa taustatietoa. Suom.huom.